

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izveniši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati, za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gold., za pol leta 8 gold., za četrt leta 4 gold. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gold., za četrt leta 3 gold. 30 kr., za en mesec 1 gold. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 krajc. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele za celo leto 20 gold., za pol leta 10 gold. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gold. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gld. — Za oznanila se plačuje od četrti stopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr. če se dvakrat in 4 kr. če se tri- ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani na celovski cesti v Tavčarjevi hiši „Hotel Evropa“. Opravišstvo, na katero naj se blagovoljko pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v „Narodni tiskarni“ v Tavčarjevi hiši

Družba sv. Mohora.

Iz Koroške 30 avg. [Izv. dop.]

Prilčno sem si ogledaval pred nekojimi dnevi vrlo znani slovenski list naše preteklosti „Slovensko bčelo“ in tamkaj v 4 letniku, št. 4., 27. januarja 1843 našel sledečo opombico: „Družba sv. Janeza v Pragi za izdavanje knjig šteje okolo 5000 društvenikov društvo sv. Cirila in Metoda jik ima 892 in naše „društvo sv. Mohora“ ravno 720.“ Od l. 1853 do danes je prošlo 22 let in kak napredek! Za l. 1855 šteje ova družba 467 dosmrtnih udov in 26.336 letnih udov. Od lani do letos je naraslo število prvih na 18 in slednjih za 2.238. V posameznih škofijah je letos udov

	dosmrtnih	letnih	vkup	od lani
1. Goriška	64,	2797,	2861	+ 149
2. Krška	43,	2509,	2652	+ 161
3. Lavantinska	122,	9418,	9540	+ 908
4. Ljubljanska	191,	2929,	9483	+ 785
5. Terž. Koperska	24,	1256,	1279	+ 88
6. Skovska	7,	193,	146	+ 31
7. Senjska	3,	96,	99	— 3
8. Poreška	3,	40,	43	— 13
9. Zabregbška	5,	124,	129	+ 19
10. Somboteljska	1,	65,	66	+ 23
11. Videmška	1,	22,	23	+ 4
12. Razne druge	4,	11,	15	+ 4

Narastaj je torej povsod, razen v senjske in poreške škofiji; najvselejše napreduje na spodnjem Štajerju, na Kranjskem in na Koroškem. Enako živahno se razširja po Goriškem in v Primorji. — Družbeniki dobijo tudi letos šestero knjig za letni donesek enega goldinarja, ali prav za prav 94 kr., ker 6 kr. mora družba plačati za koledarjev kolek. Vse knjige obsegajo blizu 69 tiskanih

pol, šest pol več ko lani. Torej tudi glede tvarine, ki se uže za gotovo kaj majheni donesek posameznemu podati z more, precejšnji napredek v teku enega leta. Knjige ki se bodo letos podale so: „Umni kmetovalec“, splošni poduk za naše kmetovalce spisal učitelj kmetijske šole v Gorici Franjo Povše; „Občna zgodovina“, II. snopič, ki obsega grško in macedonsko zgodovino do Rimljanov, spisal prof. Josip Starč; „Setev in žetev“, povest za presto ljudstvo; „Koledar“ za l. 1876. 13 pol, „Molitvene bukve“ v lepe obliki in ličnem tisku in „Življenje in smrt Kristusova“ II. del, 2 snopič.

Družbini dohodki tega leta

znašajo	29.029 gl. 84 kr.
Stroški pa	28.960 „ 86 „
Kaže se, da ostane gotovine	68 gl. 98 kr.

katera se po sklepu družbinega odbora daruje za Janežičevo ustanovitev. Matici je letos priraslo 321 gld. dosmrtnine in daril, tako, da gotovina iznaša sedaj 15.176 gld. 27 kr.

Knjige so uže v natisu dovršene, in pridno delajo vsi tukajšnji bukvozezi na zgotovljenji. Bukve se v teku prihodnjega tedna prično razpošiljati in to letos po tej vrsti: najprvo jih bode dobila krška, potem ljubljanska, tržaška in razne druge škofije; za temi lavantinska in slednjič goriška nadškofija. Do vseh svetih imade vsakdo svoje knjige uže v roci.

V „Besedniku“ št. 8. razglasuje družbeni odbor razpis daril za l. 1876. Kakor dosihmal, je tudi za prihodnje leto razpisal sledeča darila: 140 gld. za štiri kratke izvirne povesti, vsaki po 35 gld., v obsegu blizu pol tiskane pole in 140 gld. za štiri podučne spise raznega zapopadka, vsakemu

po 35 gld. Rokopisi se imajo poslati družbinemu tajniku, g. knezoškof. kap. Lambert Einspielerju vsaj do 1. novembra 1875. Prisojena darila se bodo izplačala na Vodnikov dan, 2. februarja 1876.

V družbinem odboru, kateri je tudi letos kaj marljivo deloval, je sedaj mesto umrlega Dürnwittha dekan Andrej Aljančič.

Družbina tiskarna, ki je v teku ovega leta mimo družbnih knjig, ki dosežejo blizu 180.000 eksemplarov in nekaterih novih izdaj Janežičevih šolskih knjig tudi mnogo drugih del in sledeče časopise: „Slavijan“, „Prijatelj“, „Besednik“, „Käntner Blatt“ itd. izdaval, vljub neke neprimelnosti in hudej nevihti, ki ji je pretila — o kateri hočemo morda še o pravej dobi resno besedo spregovoriti, — in katero so krepke roke za družbo v resnici vnetih mož še v precej ugodnem trenutku zakrmile, pod vodstvom verlega faktorja G. kaj dobro napreduje. Z veseljem sercom zamoremo toraj pred svet stopiti in se z lepo vredjeno družbo sv. Mohora, ki nam je očiti dokaz, kako da je naše ljudstvo vedoželjno in se radostnega serca branju umljivih in podučljivih knjig posvečeva, tudi našim sobratom ter ob enem ne — Slovonom ponašati. Vsakdor pa, ki mu je napredek in omika naše domovine pri sercu, naj skrbi, da se število udov vedno bolj in bolj množi. Res veliko je uže število, ali še večje bi moglo biti, če bi se posameznik, ki mu je prilika dana, vestno potezal v pridobitev novih členov. Toraj na delo. vrli rojaki!

Med knjigami, ki jih letos dobimo, nahajamo štiri zabavno — podučljivega značaja, med kojimi se posebno drugi del občne

Listek.

Iz srbske zgodovine *).

Štepan Dušan silni. — Car Lazar in bitva na kosovem polju.

Po smrti Stepana Uroša IV. nastopil je vladu Štepan Dušan silni (1336—1355), v narodnih pesnih in pripovedkah proslavljen junak, katerega je srbski nadbiskup Daniel za kralja kronal. Že v prvem letu svojega vladanja je imel srečno vojsko z Grki. Vzel jim je zapadne krajine (Macedonijo in Negropont), in njegovi vojaki so celó pred Carigrad pridrl, da je bil Andronik prisiljen, za mir prositi. Moral je Dušan nekaj znamenitih mest v Albaniji prepustiti. Zdaj so ga Bolgarija, Macedonija, Albanija, Tesalija in velik del Grecije za gospodarja spoznavale. Hotel je tudi zvezo skleniti z

*) Iz „Slovanstvo I. del. Hrvati in Srbi.“ Spisal M. Pleteršnik.

benečansko republiko, katera pa zveze nij hotela. Pa sprejela ga je mej svoje državljane.

Ko se je grško cesarstvo razcepilo na dve stranki, eno za mladega cesarja Janeza in njegovo varh'njo, cesarico Auo, drugo za cesarja Kantakuzena, se Dušan nij na nobeno stran določno ganil, ampak iskal je pri tej razprtiji le svojo korist. Ko je pa Kantakuzen premagan k njemu ubežal, ga je gostoljubno sprejel, in vse obljube cesarice Ane, če bi ge s pota spravil, so bile zastonj.

Pa že naslednje leto (1343) sta se razprla. To je Kantakuzena napotilo, da je nesrečno zvezo s Turki sklenil, ki je bila prvi začetek britke poznejše osode krščanstva v teh krajih. Dušan je zdaj stopil na stran Bolgarov in cesarice, pa bil je premagan l. 1344. Potem ko so se Turki umaknili, je zopet vojskoval se z Grki in nazaj si pridobil Macedonijo. Zdaj se je imenoval „v Kristusu vernega carja Srbov, Bolgarov in

Grkov,“ in nadbiskupa Joanika je povišal iz lastne oblasti za srbskega patriarha, ter se dal od njega za carja kronati. Carigradski patriarh pa ga je za to samooblastno postopanje iz pravoslavne cerkve izobčil. Ali to nij imelo posebnega vspeha, ker je Dušan vedel srbsko duhovstvo na svojo stran spraviti. Beji z Bizantinci so se mej tem zmerom ponavljali. Na severnej meji pa je novega sovražnika našel, namreč ogerškega kralja, ki je bosenskemu banu ukazal, nad Srbijo planiti. Ali Dušan si je pribojeval skoro vso Bosno. Ža se je hotel, truden večnega boja, pomiriti s Kantakuzenom. Ali obljube Paleologov so ga napotile, da se je vnovič združil z njimi in z bolgarskim kraljem Aleksandrom.

V tej sili pokliče Kantakuzen Orkana, Sulejmanovega sina, na pomoč in Srbi so bili premagani l. 1351. Naslednje leto je patriarh Kallist vnovič Dušana izobčil in zahteval, naj carski naslov odloži. Tudi

zgodovine lepo pridruževa prvemu snopiču. Želeti bi bilo, da odbor za primerne prosto izdelane zemljevide v priklado ovej za narodno omiko prekoristnej knjigi skerbi. Da enaki pripomočki razumejo in bolj temeljito uporabo lajšajo, nam nij treba posebej omeniti. Ostali dve knjigi so versko-katoliškega zapopadka in reči moramo odkritosrčno ter z lastnega preverjenja, da tudi „Molitveno knjigo“, ki se po dobri slovenščini in ugodnemu zadržanju odlikuje, veselo pozdravljamo. Prosti narod željno prlakuje ovo delce in gotovo je velike koristi tudi glede omike naše materinščine, če je knjiga, katero naš oratar, naša gospodinja in mična domača hčerka vsako nedeljo vporabljuje, v dobri slovenščini pisana, kakor pa če nahajaš še pri prostaku knjige iz pričetka našega stoletja v neopiljenej in v neslovenskem duhu pisanej popačeni spodnoštajščini ali pa kranjščini. Mnogokrat si pa naša domačinka ravno zaradi stroškov ali pa ker delj časa v mesto ne dojde, boljše knjige ne kupi; tu jo pa sedaj ima! Vsakdo mi bode pritrtil, da je opazujočemu človeku, ki tu in tam na deželo dojde, kaj prijetno, če vidi, da večina v božjej veži zbranih vaščanov in vaščank i knjige vporabljuje, kajti to je veselo znamenje napredka. Kadar bode po lastnej prepričbi samosvest in ponos pridobil, ne bode več tako lahko mogoče ptujemu sejati plevla med lepo cvetočo pšenico!

Konečno še enkrat željo izrekamo: Na delo, glejmo da nas bode za prihodnje leto pri družbi zopet za 2—3000 več!

Dragotinjin.

Vstane v Hercegovini in Bosni.

V Ljubljani 1. septembra.

O vstanku v Hercegovini nemamo novjših poročil niti iz vstaških, niti iz turških virov. Da bi res 1000 Turkov prišlo v Trebinje, ne da bi se ustaši jim bili ustavljali, tega dozda še ne verjamemo. Diplomacije se v tem zbirajo v Dubrovniku, da gredo na pot v Mostar in tam začno svoje posredovanje.

Kakor vselej v burnih časih, se tudi zdaj razne govorice širijo, od katerih se ne vé,

na koliko imajo istine v sebi. Ene teh govoric je, da je knez Milan odstopil in da stopi črnogorski knez Nikolaj na čelo vse srbske vojske. No mi bi odstopa Milanovega gotovo ne obžalovali, a dozda še nemamo nobenih poročil od skupščine, iz katerih bi se dalo kaj tacega sklepati.

„Glas Crnogorca“ od 24. avgusta poroča, da se je 150 planinskih Turkov pridružilo ustaški vojski in da ustanek v Hercegovini silno napreduje. Potem vpraša, kaj more slediti iz tega? Občna, velika, najjačja borba naroda našega proti dušmaninom od Kosova. In svršetek te borbe? Sloboda narodna. Dalje dokaže „Gl. C.“, da niti Srbija niti Črnogora ne morete mirno gledati, da bi Turčija pogazila in zopet zavladovala narod, koji ne more in neče živeti v robstvu. Kaj je vzdignilo Črnogoro in njene vladarje, kaj je knezu pridobilo ljubezen naroda celega, nego neizogibljiva borba za svobodo naroda i vera trda in opravičena, da če vselej biti na čelu v borbi za narodno oslobodenje. Položaj Črnogore je jasen. Strašče nekteri s posredovanjem diplomacije. Evropejska diplomacija i ako je sebična, ali nij vsemogočna niti nečloveška. Bosna i Hercegovina neče položiti orožja pred obečanjem, da se hočejo uvesti „reforme“ i podeliti pravica narodu, kajti Bosna i Hercegovina zna, kaj pomeni to obečanje, ta reforma i ta pravica.

„Grazer Tagespost“, kateri se ne more očitati, da bi prijazna bila Slovanom, pravi, da se v celi Evropi nobeden vstanek ne more misliti, kateri bi tako opravičen bil, kakor hercegovsko-bosniški. Vse države so o tem prepričane in nobeni (?) ne more na misel priti, da bi za briča služila osmanizmu, ki je uže zdavnaj obsojen s kulturnega in humanitarnega stališča. Vstajniki imajo javno mnenje Evrope za seboj, in mi živimo k sreči v dobi, v kateri je bašto javno mnenje moč ter vsiljuje vladam sklepe, če prav nekateri zlatemu teletu služeči časniki skušajo pomagati spridenemu in nezmoženemu turštvu.

Iz Trsta se nam piše 31. avgusta: Denes se je specijalni korespondent angleškega časnika „Times“, prišedši iz Londona,

odpeljal odtod s parobrodom v Hercegovino. Z istim parobrodom so se odpeljali tudi nekateri slovenski prostovoljci.

Iz Mostara se piše „Nar. Listu“: Tukajšni avstrijski konzul je Nemeč, pa i on brani Turke, a je velik neprijatelj vsega, kar je slavjansko. Vsaki dan po ulicah mostarskih kri teče, pa nikdo ne sme reči, čegava je ta kri. Kleti derviš Paša je poslal do Stolca veliko množstvo vojske in pride sam v Stolac, kamor hoče tudi konzul. V tem da bi se prijaznega skazal turški vladi, je avstrijski konzul v Mostaru sklical odličnejše kristjanske mestnjane, pa jih činom silil podpisati neko izjavo, v koji oni izrekajo, da so vsi v najboljših odnosajih s Turčinom i tursko vlado, da so vsi verni vladi itd. — Neverjetno bi se človeku zdelo da more kaj tacega storiti avstrijski konzul, zastopnik države, katere prebivalci so po večini Slovani, ki imajo najgorkejšje simpatije do svojih od turštva mučenih bratov, ko bi ne vedli, da vodi vnanjo avstrijsko politiko Madjar Andrasy, notranja pa škili — kam? toga nam zabrani povedati državni pravdnik.

Iz turških virov, se poroča, da je od izbarkanih turških vojniki 1000 mož uže prišlo do Mostara, 1000 mož pa se je baje brez boja z vstajniki zedinilo s posadko trebinjsko. Kako je to mogoče bilo, pojasnoval je . . .

O vstanku prinašajo listi dalje še sledeče brzojavne vesti:

Iz Cetinja 29. avg. Vsa zemlja mej Taro in Limom (bosniške reke na jugu Srbije, zlivajo se v Drino) se je pobunila. Pri Plevljah (mesto z 2000 stanovaleci na južnej strani Lima, sedež kajmakama) so vzeli vstaši tri kladare (lesene tvrdnjavice), na obeh straneh je bilo veliko mrtvih. Zemlja mej Črnogoro in Srbijo je Turkov očiščena. V Cetinji so zelo radovedni na odprtje srbske narodne skupščine, ki bode odločila za vojno ali mir.

Iz Kostanjice 29. avg. Včeraj so Turki pridrli čez evstrijsko mejo pri Topolu na jugu od Novega (na levem bregu

(Dalje v prilogi.)

ogerski kralj Ludovik mu je hotel Bosno zopet vzeti, ali bil je čez Savo zagnan in Mačva in Srem sta bila zopet s Srbijo združena. Ko je Kantakuzen odstopil, je Dušan celó nameraval, namesto slabih Paleologov sebe na bizantinski prestol postaviti. Pa ko je bil z vojsko na poti proti Carigradu, ga je vzela smrt 1. 1355.

On je bil izvrsten vojskovodja, zelo previden in moč krepke volje. Svoj dvor je obdal z vso bizantinsko dvorsko sijajnostjo in vpeljal je po zapadni šegi vitežki red sv. Štefana, s katerim je častil zaslužne velikaše, kakor si je z obilnimi daritvami in „zadušbinami“ vedel naklonjenost dnhovstva ohraniti. Največje zasluge za državo si je pa pridobil s svojim „zakonikom“, s katerim je skušal notranje razmere urediti. Za utrjenje vladarske oblasti pa je prav slabo s tem poskrbel, da je vso državo v 8 namestnij razdelil in namestnikom dal skoro neomejeno oblast. Njemu je bilo mogoče, krotiti te mogočne namestnike, ali po nje-

govni smrti so se precej kazali žalostni nasledki. Sicer so Dušanu na smrtni postelji morali priseči, da bodo zvesti njegovemu sinu Urošu; pa potem so se vedli bolj kot neodvisni vladarji, kakor podložniki Uroševi. Jag Bogdan, poglavar Akarnanije in Macedonije, je bil njegov odločen protivnik, tudi mati Helena ga nij podpirala, ampak le mislila na povišanje svoje oblasti. Vukašin, ki je imel velik del prave Srbije, se je sam imenoval kralja, in Lazar Grebljanovič, ki je imel severni del Srbije, in je tudi nameraval, na srbski prestol sesti, je imel velik del naroda, posebno duhovstvo na svojej strani, ker je bil hraber in pobožen junak. Uroš pa je bil car brez dežele in je zdaj pri Lazarji, zdaj pri Vukašinu, ki je zelo grdo z njim ravnal, bival. Naveščavši se te odvisnosti, ubeži Uroš v Dubrovnik. Vukašin pa ga je vedel od onod izvabiti in ga je pri tej priložnosti ubil. Tako je ugasnil rod Nemanjičev 1. 1367.

Nad razcepljeno srbsko carstvo planejo

Turki in 1. 1371 potolčejo srbsko vojsko na reki Marici. V tej bitvi je padel Vukašin po izdajstvu, njegova brata despot Uglješ in vojvoda Gojko sta pa utonila. Večji del velikašev se je podal Turkom, in poglavarji so postali turški vazali, razven bosenskega bana Tvrtka in Lazarja Grebljanovića, sremškega kneza, ki je v kratkem svojo oblast razširil, premagavši svoje tekmece, in se je po nasvetu cerkvenega zbora v Peči dal kronati za srbskega carja 1. 1376. od srbskega patriarha Jefrema; toda sam se menda iz ponižnosti nikoli nij drugače imenoval, kakor knez. Devet let je Lazarju preteklo precej mirnih, v tem času je pridno cerkve in samostane zidal po Srbiji. Mej tem se je pa turška oblast zmerom širila: sultan Murat si je podvrgel bolgarskega kneza Šišmana in se zdaj proti Srbiji obrnil (1. 1386). Lazar je Tvrtka in Ogre prosil za pomoč, pa nobeden nij pomogel. Zato se sam s svojimi trumami postavi sovražnikom ob Moravi. Toda turška sila je zelo pritiskala in Lazar je, po neod-

Une). Pobili so vsč pastirjev in odgnali veliko živine soboj.

Iz Beograda 28. avg. Turki so posekali včeraj Srbe, žene in otroke, ki so bili pri službi v samostanu Bukovniku. Kdor je mogel bežati, pobegnil je čez srbsko mejo. Denes je ves novopazarski pašalik v orožji. Četa 1000 dobrovoljcev je udarila preteklo noč na mesto Prebojna Lini in ga zapalilo. Razven tega posedli so ustaši nekatere važne pozicije na cesti, ki drži v Carigrad.

Iz Zagreba 30. avg. Do danes je 21.600 kristijanov iz Bosne v vojaško krajino pribežalo; nastanjeni so začasno v bližnjih vaseh. Vsa bosniška zemlja od hribov do Une in Save je od kristijanov zapuščena in po Turkih spaljena. Kdor se je mogel rešiti, pobegnil je v gore ali pa čez mejo. Od Bihaća vzdolž Une in Save do Bače na izlivu Drine je meja od Turkov močno zasadena, ravno tako na avstrijske strani, da se fanatičnim turškim brezrednim vojakom prestop ubrani. Telegrafična zveza mej Serrajevim, Sjenico in Novopazarjem je pretrgana. O odpovedi kneza Milana in imenovanji Nikolaja za vesoljnega vodja se tu še nič ne ve.

„Pol. Korrespondenz“, ki kot strogo oficijozni list od 1. avgusta naprej na Dunaji izbaja, in po njej drugi dunajski listi očitajo knezu Nikolaju, da se čudno dvoumno obnaša, pravijo, da se na tajnem s turško vlado pogaja in bi se zadovoljil, ko bi mu turška vlada kak kos zemlje prepustila. Celo to vedo pripovedovati, da je Nikolaj dopustil enemu oddelku turške vojske, marširati skozi Črnogoro, da je provijant spravila v Nikšić. Take pripovedke pač kažejo popolno nevednost Nemcev o narodu in knezu črnogorskem. Črnogorci, pa da bi mirno gledali, kako stopa vrazji Turek po njihovih tleh in vozari municijo in provijant, da se potem lože bojuje proti raji in naposled proti Črnogorcem.

Iz Dubrovnika 1. septembra ob 1. uri po polu dne: [Izv. telegram „Slov. Narodu“.] Ustaši vratijo pod Ljubobratcem na bojišče; plemeniti duh. Pozdrav vsem! (Ta telegram smo sprejeli od g. Miroslava Hubmajerja

in ga podamo nepremenjenega, da-si nam nij popolnem jasen. Ur.)

2. septembra.

Od vstanka v Hercegovini ne prihajajo baš povoljni glasovi. Iz Dubrovnika se nemškim listom telegrafuje, da so Turki s 4 bataljoni regularne vojske in več baterijami v ponedeljek 30. avgusta ustaše pri morastiru Duže atakirali; ustaši so se umaknili tej premoči v bližnje gore. Ljubobratčica v tem času nij bilo pred Trebinjem. Druge vesti poročajo, da so ustaši imeli strogo povelje, da se ne smejo v nobeden boj s Turki spuščati, dokler se ne vrnejo vodje iz Kosierova, kjer so izbirali voditelja za vojsko. Telegram g. Miroslava Hubmajerja katerega smo predvčerajšnjem sprejeli, bi se tedaj dal tako raztolmačiti, da je Ljubobratčič zopet prevzel poveljništvo in da se ustaši vračajo na bojišče. Vsakako ne smemo pričakovati bog si vedi kako velikih uspehov od ustaške strani, dokler se morajo bojevati sami brez pomoči rednih armad srbske in črnogorske.

Pri shodu ustašev v Kosierovu je, kakor se iz Dubrovnika poroča, za načelnika in glavnega voditelja celega ustanka bil izbran Gjorgje Filipovič, po rodu Hercegovac, bivši slušatelj medicine.

Da Angleži z ustaši simpatizujejo, ter da so se odrekli svoji stari politiki podpiranja Turčije, vidi se iz vseh angleških veljavnih časopisov. „Times“ je še enkrat odločno izrekla, da Anglija hoče prepustiti Turčijo njeni neizogibljivi osodi in da se morati Hercegovina in Bosna osloboditi. Zdaj pridejo tudi imenitni angleški tedniki „Saturday Review“, „Spectator“ in „Economist“ z enacimi izjavami. Vsi trije reko, da se Turčiji ne da več pomagati in da se hercegovinsko-bosniško vprašanje ne da rešiti drugim potom, nego, da se iz Hercegovine in Bosne napravi ena ali dve kneževini, ki bi Turkom nekaki tribut plačevali. V Londonu je bil te dni velik meeting (tabor), kateri je izrazil svoje najgorkejše simpatije ustašem.

Iz Bosne je po poročilu „Pol. Korr.“ pribegnilo v granico pri Gradiški 1849 rodbin

z 12.533 osobami, ki so soboj prignali 6000 kosov rogatego živino, 459 konjev, 2700 svinj in 2000 ovac. V Banat je pribegnilo 5670 osob s 5000 kosi rogatego živino, 500 konji in 3000 svinjami. Turci pa koljejo in davijo ubogo rajo, da je groza slišati.

Iz Zadra 1 sept. V nedeljo je udarilo 3000 Turkov iz Trebinja, Napadlo so Duži Monastir. Vstaši so se umaknili ter se zbirajo v gorah. Vstaši pri Nevesinji so premagali prvo turško četo, ki je došla iz Carigrada. Trebinje je oprosteno.

Dubrovnik 1. sept. Duži Monastir, ki je bil od Turkov z premočjo napaden, so ustaši brez boja zapustili in Turki posedli. Ljubobratčič nij bil navzoč. Vstaši so se umaknili v gore. Vodstvo ustašev je prevzel Djordje Filipovič, rodom Hercegovinec. (Treba pač čakati, da se obistini).

Iz Beograda 29. avg. Za gotovo se poroča da Turčija zbira mnogo vojakov pri pašaliku Sjenici v novopozarskem. Novivaroš, ki je napol pogorel oblegajo vstaši.

„Pol. Korr.“, katere izjavo o sumljivej politiki črnogorskega kneza smo zgoraj omenili, se zdaj izgovarja, da kar je pisala, nij izraz mnenja avstrijskega vnanjega ministerstva, ampak jej je došlo iz privatnega vira. Čemu tedaj sumničenja? Se-li spodobi za oficijozni list, da zavratno obrekuje vladarja, s katerim je vsaj do zdaj Avstrija v najbolj prijateljskih razmerah?

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 2. septembra.

O avstrijske vnanje politiki piše graška „Tagespost“: „Ali nij v dobro razumljenim udeležji Avstrije bilo, da bi bila za časa v svoje roke vzela gibanje, katerega nasledki so tako pomenljivi za obstanek avstrijskega gospodstva v Dalmaciji. Ogerska se vé da nema pri svojih strogo madjarskih težnjah udeležja, da bi se za Jugoslovane zavzemala. Če je ozir na Ogersko vnanje ministerstvo napotilo, da je inicijativno opustilo, ter mesto tega odprlo Turkom pot čez Klek, tako se imamo dualizmu zahvaliti, da mora Avstrija pri reševanju vzhodnega vprašanja ostati na strani.“

Dunajski židovski list „N. Fr. Pr.“ se raduje, ker je Makanec v parlamentar-

kritosrčnih svetovalcih pregovorjen za letni davek in 1000 za turško vojsko najetih vojakov od sultana mir kupil. Ali Lazarja je ta sramotna pogodba zelo pekla. Začel je tedaj zaveznikov iskati in zanašaje se na obljubljeno pomoč, odpove sultanu davek. Sultan privre z veliko vojsko, Lazarjevi zavezniki pa so po večem ali izosteli, ali prepozno prišli. Na Kosovem ste se srečali vojski in je bila osoda Srbije določena. Izdajstvo Vuka Brankovića, ki je bil mogočen velikaš, in njegov razpor z Milošem Obiličem, ki je bil najslavnejši junak tistega časa, je bilo največ krivo nesrečnemu izidu. Miloš je prišel v turški tabor in je tam Murata umoril, pa tudi sam s tovariši vred bil posekan. Mej tem pa je Vuk s svojimi oklepniki zapustil Lazarjevo vrsto. Srbi so se vedno hrabro bili in Lazar jim je vedno bil na čelu, dokler ga nijso Turki vjeli in prvd umirajočega Murata pripeljali, ter tam usmrtili. Srbi so zdaj bežali, Turki pa ntrujeni in oslavljeni, nijso drli za njimi, am-

pak plenili in razdirali po okolici, ogromno gomilo nanosili Muratu v spomin in potem pod Muratovim sinom Bajazidom se vrnili (l. 1389).

Bajazid je pustil Lazarjevo dedšino carici Milici za njenega sinka Štepana Lazarjevića, pa s tem pogojem, da mu bo letni davek plačala, v vojskah mu pomagala z vojaki in hčer Milevo mu dala za ženo. Vuk pa je kot plačilo za izdajstvo dobil nekaj zemlje na južnem Srbakem. Ker nij bil s tem zadovoljen, je skušal, si še Lazarjevićevo deželo pridobiti. Toda Milica ga zatoži pri sultanu in on ga dá v ječo vreči in, ko je predrznil se, uzežati, ostrupiti l. 1396.

Despot *) Štepan Lazarjević je v vojski, katero je imel Soliman z bratom Musam, podpiral Solimana; ali imel je nehvaležnost za plačilo. Ko se je namreč

*) Ta naslov je dobil on kakor tudi njegov naslednik od grškega carja,

Jurij Branković z vojsko zoper njega vzdignil, je Soliman Jurija podpiral. Štepan je dobil takrat od Ogrov pomoč in je z njimi sovražnike premagal (1403). Nekoliko časa je zdaj mir imel pred Turki, in skrbel za uravnavo domačih razmer. Pa kmalu je zopet lastni brat Vuk s turško pomočjo se proti njemu vzdignil in ga prisilil, da mu je odstopil pol Srbije. Po Vukovi smrti leta 1410 se je zopet Jurij Branković oglašil za njegov delež. Čez nekaj časa (l. 1412) pa se je sprijaznil s Štepanom, ki je zdaj mir imel pred njim. Leta 1413 je pridrl Musa, proti kateremu so Srbi Sulejmana podpirali, na Srbsko in jo pustošil, toda z grško in srbsko pomočjo ga je kmalu četrti sin Bajazidov Mohamed premagal. Štepan je imel zdaj mir do svoje smrti l. 1427. Eno leto pred smrtjo pa je pod ogersko obrambo se podal in priznal vrhovno oblast ogerske kroce nad Srbijo.

(Dalje prih.)

nem boju obupal in mandat položil, ter izreka upanje, da so sedaj državnopravna vprašanja v hrvaškem deželnem zboru za dolgo časa pokopana. Tužna domovina, ker se tvoji sovražniki veselijo! Sedaj pa je prišla tudi narodna stranka na vrsto, ki je prej Makanca in njegove drugove izrinila. Tako piše „P. Lloyd“ gledò adrese hrvatskega deželnega zbora: „Ne samo Makanec in njegovi tovariši, nego tudi narodna stranka je izgubila čut za to, kar je primerno in dopustljivo bilo. Taka premoč bi se nikdar ne bila smela trpeti.“ V Pešti Hrvatom ne morejo odpustiti, da so se v adresi predrznili omeniti tudi svojih bratov na Turškem, če tudi jako skromno.

Državni zbor *ogerski* je imel 30. avgusta prvo sejo, katerej je predsedoval Zsedenyi ko najstarejši poslanec. Včeraj je bil zbor po Nj. V. cesarju slovesno odprt. V prestolnem govoru povdarja vlada uravnavo ogerskega denarništva kot prvi pogoj ljudskega blagostanja. Predlogi, ki se tičejo uredenja državnega gospodarstva in pospeševanja duševnih in materialnih vdeležij bodo dali zboru dosti gradiva za delovanje. Dalje obeta vlada predloge o zboljšanju komunikacij, dogotavljenji železnic, uravnavi gospodske zbornice, kakor tudi o verskih in zakonskih zadevah. Razven tega si vlada prizadeva, da se tudi vprašanje gledè ogerske banke povoljno reši. Obnovljena pogajanja z drugo polovico monarhije bodo gotovo navdajal duh vzajemne pravičnosti. Dalje izrekuje upanje, da se bode vsled dobrih razmer do drugih vlad mir ohranil, ter da bode zbor v miru zamogel reševati svojo postavodajno nalogo. — Zbor je dobil pri novih volitvah po nekoliko drugo lice. Od 411terih ogerskih poslancev jih spada 330 k liberalnej stranki, 19 k opozicijski desnici, 37 k neodvisnim in 25 k narodnej stranki. Novoizvoljenih poslancev je 197. Od teh se šteje 165 k liberalni, 8 k konservativni, 15 k neodvisni in 9 k narodnej stranki. Gosposka zbornica se snide stoprv v četrtek. Stranke so dovolj močne, da se bodo razdelile v levo, desno in središče. V poslednjem ima vladna stranka v impozantnej večini svoj sedež, tekó da levice in desnica proti njemu skoraj izgine. Vendar pa se bode to stanje v prihodnje znatno izpremenilo, ker bode posebno Senyeyjeva stranka oponirala, in se tudi Tiszi ne priznava možnost, da bi liberalno stranko dolgo vkup obdržal.

Vnanje države.

V *Srbiji* se je po mnogih zaprekah 31. avgusta zvečer ustanovilo novo ministerstvo tako-le: predsednik Stevča, notranje zadeve Gruič, vnanje Ristič, pravosodje Radivoj Mihaljevič, vojno-polkovnik Tihomir Nikolič, denarništvo državni tajnik Jovanovič, bogočastje Stojan Boskovič. Ker so v novem ministerstvu energični možje, bode v kratkem kaj odločilnega storilo.

Vsi člani skupščine so se baje mej soboj izrekli za boj. Srbska vojska gre na mejo. Na bosniški meji gore gozdi, zažgani od Turkov. V Albaniji se zbirajo v gorah oboroženi vstaši. Iz Užice se poroča, da se je pop Žarko ustavil mej Skadrom in Prizrenom, da ubrani uhod Turkom, ki so se izbarkali v Baru.

Na *Francoskem* sta si ministra Dufaure in Buffet zelo navskriž. Celó bonapartisti so uže nevoljni nad reakcionarnimi koraki Buffeta, ter žugajo, da mora odstopiti. — Cesarica avstrijska, ki biva v morskimi toplicah v Sassetotu-u v Normandiji, obiskala bo te dni incognito Pariz.

Italijanski listi pišejo zelo simpatično o hercegovinskem vstanku. Italija pošilja ne le denar, nego tudi bojujke vstašem v pomoč, kar je tem več vredno, ker so se pred malo časom v Dalmaciji nekateri italijanissimi proti Slovanom rogovili. — Na Siciliji je sedaj zopet mir.

Španjska armada je vendar-le osvojila tvrdujavo Sea d'Urgel, kar je telegram uže pred več časom napačno poročal. 27. avgusta se je podal karlistovski poveljnik Lizarraga s škofom in 800 možmi, ki so bili vsi ujeti odpeljani v Poycardo. Ne vé se še, kaj bo španjska vlada z izdajalskim škofom storila. — Generala Mendiri in Perala sta se don Karlosu zamerila, ker nista bila v stani zmagati, ter je Dorregaraya, ki se je hotel ravno s poslednjimi 3000 možmi prebiti v Aragonijo, imenoval vrhovnim zapovednikom. Toda general Jovellar mu je zastavil vsa pota, tako, da bode najbrže v Katalonijo potisnen.

V trdnjavi so našli Španjci dva Krupova in 20 navadnih kanonov, malo pa streliva in živeža. Obležnim je majakalo posebno vode, zato so se morali podati, kljub temu, da je bilo v tvrdujavi jedro don Karlosove armade z enim najboljših vodij. Zato bode don Karlos padel te tvrdujave bolj čutil, ko vsa poprejšna pobitja, pri Somorstru, Irunu in Trevinu. Njegovi prijatelji v Rimu jezuitje mu vsled tega svetujejo, ka naj sedaj opusti nadaljno bojevanje ter počaka ugodnejšega trenutka. Iz San Sebastijana se poroča, da so Karlisti svoje vojake v Gvizpuzcoi zedinili.

Pruski list „Post“ ki izhaja v Berlinu, svetuje Avstriji, da naj se za svoje izgube v letih 1858 in 1866 na jugu odškodova s tem, da si pridobi Bosno in Hercegovino. Potem bi se Avstrija naravski razdelila na tri skupine, na nemško ogersko in jugoslovansko. Nato so drugi pruski listi kakor Voss. Ztg., Schles. Ztg. in drugi planili čez „Post“, boje se, da bi v Avstrijo ne prišlo še več Slovanov. Se ve da, potem bi Prusom teško bilo zidati most „bis“ zur deutschen Königin an der Adria.

Bismarkov organ „Nordd. Allg. Ztg.“ hvali Avstrijo glede njene politike napram Turčiji. „Načinom, s katerim je ban hrvatski na interpelacijo študentovskega očeta Makanca odgovoril“, piše pruski list, — „je avstrijska vlada označila svoje stališče napram vshodnemu vprašanju tako, da se nihče ne more več motiti v tej zadevi. V popolnem soglasju z namerami ki vodijo korake velikih vlad na vzhodu, si avstrijska vlada prizadeva, da tudi v svoji državi vsak poskus glede pospeševanja agitacije na Turškem zatara; s tem daje svetel izgled o spolnovanji dolžnostij neutrarnosti, katere bi se skrbnejše in vestnejše komaj izpolnovati mogle. — Tako držanje mora na mišljenje o dogodjajih na balkanskem poluotoku dobrodejno uplivati kar se je uže tudi pokazalo, ko se je izvedelo, da je Mahmud postal veliki vezir. Videti je, da bo novi vezir ko teška mora pritiskal na neke namere, katere gredo na to da bi iz krajnih slabih razmer izvira joči upor v Hercegovini za visoko leteče politične sanjarje porabili, katerih izpolnenja tudi nemški avstrijski listi v dobro razumljenem vdeležji še nikoli niso želeli. Na to podaja „N. Fr. P.“ Bismarkovem listu roko. Zakaj — je lahko umljivo.

Dopisi.

Iz Orehka na Notranjskem 31. avg. [Izv. dop.] Večkrat se je uže kmetom nasvetovalo, da naj polje in senožeti z sadnjim drevjem nasadijo. Ta nasvet je več kmetov v občinah postojnskega okraja sprejelo. Posebno v ti zadevi gospod Dolenc, veliki posestnik iz Orehka blizu Postojne tukajšnjim kmetom lep izgled daje. Vidi se tukaj veliko lepih z češpljem nasajenih verst po polju in senožetih, katere so letos tako rodile, da se veje zarad obilnega češpljevega sadja hočejo lomiti. More se upati, da bo sama vas Orehek imela okoli 1000 centov češpelj. Opozoruje se toraj, da

naj se tisti, kateri s češpljami kupčevati žele, na občine postojnskega okraja obrniti blagovolijo. Ako se pomisli, kako malo truda odgojevanje sadnega drevja stane in kaki dobiček taisto kmetu daje, se res more prav toplo g. učiteljem na deželi priporočati, da naj spodbujajo kmete do sadjereje. Posebno se pa priporoča tistim g. učiteljem, kateri so v kmetijski tečaj (kurs) poslani bili, kjer so si lepe nauke v kmetijstvu in sadjoreji pridobili, da naj ne obderže v kmetijski šoli zadobljene nauke le za-se, temuč naj se prizadevajo z taistimi kmetu k boljšemu stanu pripomoči.

Od sv. Ruperta na Dolenjskem 25. avgusta [Izv. dop.] Da bode imela naša šolska zadeva takov izid, kakor je v 188. šte. „Slov. Nar.“ v dopisu iz št. Ruperta opisano, se je dalo nekako domnevati. Kajti da bi si okrajni glavar Schönwetter ali celo dež. šolski svet od Dolarja, dr. Škedelna in drugih št. Ruperških nemčurjev kaj zapovedovati ali ugovarjati dala, kaj tacega se je teško dalo misliti. No, mi moramo biti veseli, da je g. okr. glavar Sch. izvrstno pokazal, ka se naši nemčurji ne smejo ponášati s politično samostalnostjo, temveč da so le ponižni sluge birokratske politike, za kar smo jih vsi Slovenci uže davno smatrali, akopram nam tega niso hoteli verjeti. Prijateljstvo mej ustavovernim birokratom in mej Dolarjem in dr. Škedelnom mora torej po takovih obstojateljstvih biti porušeno, mi si vsaj ne moremo domišljevati, da bi ono nemčursko prijateljstvo še dalje trajati moglo, potem, ko se je g. okrajni glavar Sch. tako neizmerno varal v Dolarju in njegovem nemškutarskem pomagaču dr. Škedelnu, a ta dva zopet v g. okr. glavarju, izvzemši, če je ta trojična prijateljska zveza takevega značaja, da jej nič ne dé, ako njenih soudov kateri druga dva tako strašno blamira v javnosti, kakor je to storil g. Sch., a da ima še ona zveza tudi takrat trdna ostati, ako druga dva njena sonda smeta javno izpodkopavati veljavnost svojega tretjega sonda. Če ima torej teh treh nemškutarjev prijateljstvo takove in enake pogodbe, no, potem jim je gratulirati.

A če je teh treh nemčurjev prijateljstvu konec? Kako bode Dolar ozdravil svoje „kreuzschmerzen“, „knopflochleiden“? Kajti, dragi čitalci „Slov. Nar.“, akopram še niste čitali, da bi našega nemčurskega župana nadlegovala takova nevarna bolezen, je vendar ona pri njem v najvišjem razvitku, tako, da je uže okrajni čas, ka dobi radikalen lek zoper takovo bolezen. Sicer se je uže sam enkrat v nekem društvu bahal, da se mu je od nekeve strani ponujal „orden“, ali on da ga je refiziral, ali ka-li? — Sicer pa je „orden“ našemu „silno-slavnemu“ Dolarju še vse premalo — on če postati plemenitaš; po njegovih nazorih je to najvišje, kar more človek doseči v tužnem pozemeljskem raju. I sedaj, če g. Schönwetter ne bode več njegov prijatelj? Kdo bode poročal na višje mesto o slavnih dejanjih i zaslugah Dolarjevih? Strašansko gorjé!

Prve vrste nasledki so torej za našega nemčurskega župana jako nepovoljni, a ker je nemčurjev naših glavač politično spravljen ob kredit, bode kmalu sprevidel tudi njegov pristaš, ka je sramotno biti pod glavčem, ki se vedno i vedno blamira. Druge vrste nasledki se tičejo Slovencev i reči se mora, ka Slovenci pri tej kupčiji niso tako

slabo kupili. Bat, skojim je D. mislil lo-piti po našej slovenskejši šoli, ima, kakor je to pokazal dr. Makanec v hrvatskem saboru, dva konca i prijetno je za nas, ka se nam je posrečilo osvojiti si drugi konec onega bata. Sedaj nam je lepa prilika dana izvrstno sredstvo za agitacijo proti D. i nje-govej nemškutariji, i le na nas je, da ono o svojem času (pri prihodnjih volitvah naj že bode kamorgod) a naš prilog porabimo. Ne dajmo se več rabiti za prusovske težnje, ne delajmo več na korist ljutega našega ne-prijatelja, ki ima simpatije do najkrutejšega vseh naših sovražnikov v prošlih stoletjih sedaj ko se bije naša brača za „slobodo zlatno a krst častni.“

Našemu krajnemu šolskemu svetu, ko-jega predsednik je Slovenec, i ki je razven dveh nemčurskih mož slovensk (akopram se žalibože ne zadevajo njega udje, kot bi bilo pričakovati) resno svetujemo, da ne gre več slepo na limance nemčurske, ter da popravi to, kar je dosedaj zanemarljivo v slovenskega rodu škodo.

Slavna deželna vlada je potrdila pravila „slovensko-političnega društva“ v Št. Rupertu na Dolenjskem, mej tem, ko je me-seca junija pravila „slovensko političnega društva v Št. Rupertu“ zaradi nekavih napak v pravih zavrila. Nas mora veseliti, da se bode v št. Rupertu enkrat začelo delati na političnem polji v blagor slovenstva. Torej moramo to prvo politično društvo na Do-lenjskem z veliko radostjo pozdraviti!

Domače stvari.

— („Slovenski Narod“) je bil včeraj spet **konfiskovan**. Zadel ga je ta osoda zaradi uvodnega članka: „Slovan in avstrijski patriotizem.“ Iz uradne „Laib. Ztg.“ bomo poizvedeli, proti kateremu pa-ragrafu kazenske postave se je zgrešil „Slovan“ itd. — Dostavek. Prva konfiskacija zaradi članka se je vršila predvčeranjem na pošti in ob 7. uri zjutraj v tiskarni. Ob 10. uri dopo-ludne pride še enkrat g. komisar v tiskarno in zapečati tudi dopis „Iz Sutorine“ kateri prvokrat ni bil zaplenjen.

— (G. dr. Razlag) je zapustil Ljub-ljano in se, kakor smo že poročali, preselil v Brežice.

— (G. Henrik Turn,) dozdaj c. kr. adjunkt, imenovan je za okrajnega sodnika v Šmarji pri Čelji.

— (Dr. Željko), vojaški zdravnik pri 29. peš-polku, rojen v Kranji, umrl je v ponedeljek v tukajšnji vojaški bolnici. Po-greb bode danes. Premda vojaškega stanu, bil je rajni narodnjak. Bodi mu lahka zem-ljica!

— (V Ptui) je sin ondotnega c. k. okrajnega sodnika Greisdorferja, ki obiskuje realno gimnazijo, naenkrat zbolel. Znameu-ja so kazala hudo otrovanje. Okrajni zdravnik je z enim vojaškim zdravnikom izpoznal, da se je otroval z Arsenovimi pripravki. Izve-delo se je, da je dečko prejšnji večer slikal; čopič je zmočil u ustih in je pri tem neko-liko zelene farbe požrl. Barvo so pre-iskali in našlo se je, da je bil v njej arze-nik. Dala sta mu zdravnika brž nasprot-nih sredstev, vsled česar je po 48 urah iz nevarnosti bil.

— (Iz Trsta) se nam piše 31. avgusta: Tukaj se je z vladnim dovoljenjem

ustanovil odbor za pobiranje miloda-rov za hercegovske v Avstrijo pribegle rod-bine. Predsednik tega odbora je g. dr. Kačič. Nesrečnim pribeglim manjka posebno tudi obleke. Odbor tedaj prosi Slovence, naj bi nabirali stare obleke, čevlje, staro platneno robo, srajce itd. ter poslali v Trst pod adreso J. Milovčič, ki jih potem v Dalmacijo ekspedira. (Zlasti Slovence, ki so bližje Trsta, opozorujemo na to prošnjo tr-žaškega odbora. Ker je tudi iz Bosne uže nad 20.000 nesrečnih slavjanskih rodbin pri-begnulo na avstrijska tla v granico, treba je tudi na te misliti. Ur.)

— (Iz Vojnika na slovenskem Štajerskem) se nam piše 28. avgusta: Denes ob 6. zjutraj se je ogenj unel pri premožnem kmetu Kožuhu v okraji Gradišče. Pogorelo mu je 7 poslopij in vse drugo; ži-vina je bila uže na paši. Še mlada gospo-dinja je zakurila za kruhovo peko, peč po-mela, omelo pa potem vrgla v svoji veliki neprevidnosti v bližnjo steljo, ter tako ogenj zatrosila. Pogorelec ni bil zavarovan. — Za novega vojniškega župnika pride s 1. oktobrom g. Ferencak, sedaj župnik v Kostrevnici. — Šole celjskega okraja se imajo po določbi okrajnega šolskega sveta celjskega v dnevih od 8. do 15. septembra končati. Dan šolske veselice, skušnje ali kar sklepa šole, določijo krajni šolski sveti. — Ker je prva doba šolskih svetov potekla, vo-lijo se od 20. do 31. avgusta po občinah spet novi udje krajnih šolskih svetov; tudi je 23. avgusta celjski okrajni zastop volil nove ude v okrajni šolski svet; ta volitev se neki za učitelje ni ugodna skazala. Kdor je o njej dobro in prav podučen, naj o njej pove! — V pretečenem tednu je deželni šolski svetovalec gospodarstvenega oddelka g. Gebell v konjiškem okraji stanje šol, po-sebno pa učnih pomočkov pregledoval in po-pisoval, nekaj dni pozneje pa je tudi v tem okraji deželni šolski nadzornik g. Rožek šole nadzoroval in kakor se je slutilo, pride s septembrom tudi v šmarnski okraj.

— (V vinogradih na Slovenskem Štajerskem,) kjer ni toča pobila, dobro kaže. Toži se pač v nekih krajih, da je smod ali palež dokaj škode napravil, a sploh bode grozdja dosti in če dobomo še toplih dni v septembru, tudi dobre vinske kaplje.

— (Cesarske premije za konje) se bodo ta mesec delile: v Cirknici za poli-tični okraj Postojnski in Planinski 3. dan septembra, — v Ribnici za politični okraj Kočevski in Črnomeljski 4. dan septembra, — v Mokronogu za okraja Krški in Novomeški 6. dan septembra, — v Ljubljani za politični okraj Ljubljanski, Litjski, Kamniški in mestno občino Ljubljansko 9. septembra, — v Bo-hinjski Bistrici za politični okraj Radovljški 11. septembra, — v Radovljici za ravno ta okraj 13., in v Kranji za politični okraj Kranjski 14. septembra. Povsod se delitev začne ob devetih dopoldne. — Več o tem zvedo konjerejci pri županih in podružnicah družbe kmetijske. „Nov.“

Razne vesti.

* (Znani Don Alfonzo) se svojo so-progo je sedaj v toplicah v Abaziji pri Reki. Ker spada Abazija uže pod Istro, je blagi don pod posebnim varstvom cesarskega na-mestnika barona Pino. Izogniti se vsem neljubim prizorom, katerih neprostovoljni ju-nak je presvlti naslednik Burboncev v po-

slednjem času bil, se je žandarmerija v Kastvi in Voloskem za 40 mož pomnožila, ter se je vse storilo, da blagega dona pri kopanju ne bode kdo motil.

Listnica administr.: G. B. Kregar pri sv. Lorencu. Plačano do konca septembra t. l.

Listnica administracije.

G. M. Kavčič v T. J. 5 gl. O. Do-lenec v Ljubljani 2 gl., V-č Iv. 1 gl., G. N. 50 kr., P-č 2 gl., A. A-1 50 kr., S-e 70 kr., g. Jamšek 2 gl., Pr. 70 kr., nabral g. Klun 15 gl. vsi v Ljubljani. — Iz Slovenske Bistrice: g. Franjo Ratej 5 gl., A. Šlamberger 3 gl., M. Moge 2 gl., A. Lovce 50 kr., A. Klajnšek 1 gl., M. Bežan 50 kr., Ivan Železnikar 2 gl. — Iz Kranja: G. K. 10 gl. P. 10 gl., Prevc 5. gl., Š. 5 gl., S. 5 g., J. 5 gl., K. 3 gl., A. 3 gl., č. g. Špendal 2 gl., gospa A. 2 gl., T. 2 gl., X. 2 gl., K. 1 gl., Novak 1 gl., H. 1 gl. P. 1 gl., N. N. 1 gl., Š. 1 gl., J. 1 gl., M. 5 gl., Y. 1 gl. — Iz Vidma: M. Š. 1 gl., dr. R. 1 gl., E. J. 1 gl., J. U. 1 g., F. A. 1 gl., F. R. 1 gl. Sprejeli in porabili po Vaši želji.

Vsem bolnim moč in zdravje brez leka in brez stroškov po izvrstni

Revalescière du Barry

v Londonu.

28 let uže je nij bolezn, ki bi jo ne bila ozdra-tila ta prijetna zdravilna hrana, pri odraslih i otrocih brez medicinske stroškov; zdravi vse bolezni v želodcu, na živcih, dalje prsne, i na jetrah; žleze i naduho, bolečine v ledvicah, jetiko, kašelj, nepre-bavljenje, zaprtje, prehlajenje, nespanje, slabosti, zlato filo, vodenico, mrzlico, vrtoglavje, silenje krvi v glavo, kumenje v ušesih, slabosti in blevanje pri nosečih, otožnost, diabet, trganje, shujšanje, bledico in pre-hlajenje; posebno se priporoča za dojenke in je boljše, nego dojnično mleko. — Izkaz iz mej 80.000 spriče-val zdravih, brez vsake medicine, mej njimi spričevala profesorja Dr. Wurzerja, g. F. V. Beneka, pra-vega profesorja medicine na vseučilišču v Mariboru, zdravilnega svetnika Dr. Angelsteina, Dr. Shorelanda, Dr. Campbella, prof. Dr. Dédé, Dr. Uré, grofinje Castle-stuart, Markize de Brehan a mnogo drugih imenitnih oseb, se razpošiljava na posebno zahtevanje zastoj.

Kratki izkaz iz 80.000 spričevalov.

Spričevalo zdravilnega svetnika Dr. Wurzerja, Bonn, 10. jul. 1852.

Revalescière Du Barry v mnogih slučajih na-gradi vsa zdravila. Posebno koristna je pri dristi in grži, dalje pri sesalnih in obistnih boleznih, a t. d. pri kamnu, pri prisadljivem a bolehnem draženju v scalni cevi, zaprtji, pri bolehnem bodenju v obistih in mehurji, trganje v mehurji i. t. d. — Najbolje in in neprecenljivo sredstvo ne samo pri vratnih in pra-nih boleznih, ampak tudi pri pljučnici in sušenju v grlu. (L. S.) Rud. Wurzer, zdravilni svetovalec in člen mnogo učenih društev.

Winchester, Angleško, 3. decembra 1842.

Vaša izvrstna Revalescière je ozdravila večletne nevarnostne prikazni, trebušnih bolezni, zaprtja, bolne čutnice in vodenico. Prepričal sem se sam gledé vašega zdravila, ter vas toplo vsakemu priporočam.

James Shoreland, ranocelnik, 96. polka.

Izkušnja tajnega sanitetnega svetovalca gosp.

Dr. Angelsteina.

Berolin, 6. maja 1856.

Ponavljaje izrekam gledé Revalescière du Barry vsestransko, najbolje spričevalo.

Dr. Angelstein, tajni sanit. svetovalec.

Montona, Istra.

Učinki Revalescière du Barry so izvrstni.

Ferd. Clausberger, c. kr. okr. zdravnik.

Spričevalo št. 76.921.

Obergimperu, (Badensko), 22. aprila 1872.

Moj pacient, ki je uže bolehal 8 tednov za straš-ajmi bolečinami vnetic jeter, ter ničesar použiti nij mogel, je vsled rabe Vaše Revalescière du Barry po-polnoma zdrav.

Viljem Burkart, ranocelnik.

Št. 80.416. Gosp. F. V. Beneka, pravi profesor medicine na vseučilišču v Mariboru (Nemčija), piše v „Berliner Klinische Wochenschrift“ od 3. aprila 1872 to le: „Nikdar ne zabim, da je ozdra-vila enega mojih otrok je takozvana „Revalenta Ara-bica“ (Revalescière). Dete je v 4. mesecu vedno več in več hujšalo, ter vedno bljuvalo, kar vsa zdravila nijso bila v stanu odpraviti; toda Revalescière ga je ozdravila popolnoma v 6 tednih.

Št. 79.810. Gospo vdovo Klemmovo, Düsseldorf, na dolgoletnem bolehanju glave in davljenju.

Št. 64.210. Markizo de Brehan, boleha je sedem let, na nespanji, treslici na vseh udih, shujšanji in hipohondriji.

Št. 65.715. Gospodični de Montlouis na nepre-
bavljenji, nespanji in hujšanji.

Št. 75.970. Gospoda Gabriela Tešnerja, sluša-
telja višje javne trgovinske akademije dunajske, na
skoro breznačelni prsni bolečini in pretresu čutnic.

Revalesciere je 4krat tečnej, nego meso, ter
se pri odraslih in otrocih prihrani 50krat več na
ceni, gledé hrane.

V ploščatih pušicah po pol funta 1 gold. 50 kr.,
1 funt 2 gold. 50 kr., 2 funta 4 gold. 50 kr., 5 fun-
tov 10 gold., 12 funtov 20 gold., 24 funtov 36 gold.,
— Revalesciere-Biscuiten v pušicah 2 gold. 50 kr.
in 4 gold. 50 kr. — Revalesciere-Chocolates v prahu
in v ploščicah za 12 tas 1 gold. 50 kr., 24 tas 2 gold.
50 kr., 48 tas 4 gold. 50 kr., v prahu za 120 tas
10 gold., za 238 tas 20 gold., — za 576 tas 36 gold.
— Prodaje: Barry du Barry & Comp. na Du-
naji, Wallfischgasse št. 8, v Ljubljani Ed
Mahr, J. Svoboda, lekar pri „zlatem orlu“,
v Gradcu bratje Oberanzmeyer, v In-
sbrodu Diechtl & Frank, v Celovcu P. Birn-
bacher, v Lenu Ludvig Müller, v Mariboru
M. Morić, v Meranu J. B. Stockhausen, v
Zagrebu v lekarnici usmiljenih sester, v Čer-
novicah pri N. Snirhu, v Oseku pri Jul. Da-
vidu, lekarju, v Gradcu pri bratih Oberanz-
meyer, v Temesvaru pri Jos. v. Papu, mestnemu
lekarju, pri C. M. Jahnerju, lekarju, v Varaž-
dinu pri lekarju dr. A. Halterju, kakor v vseh
mestih pri dobrih lekarjih in specerijskih trgovcih;
tudi razposilja dunajska hiša na vse kraje po poštah
nakupnih ali novostih. (213)

Ljubljana, 2. septembra.		
Enotni drž. dolg v bankovcih	69	80
Enotni drž. dolg v srebru	73	30
1860 drž. posojilo	112	—
Akcije narodne banke	918	—
Kreditne akcije	206	60
London	111	75

Napol.	8	91
C. k. cekini	5	28
Srebro	101	75

Št. 11380.

Razglas.

Mestni magistrat v Ljubljani je primerno
všolanju otrok, ki so dolžni ljudsko šolo
obiskovati, tudi obedoma mestnema deškama
šolama pridejani rokodelski pripravljavni šoli
vsakej posebej svoj šolski okraj določil, po
katerem bodo mestni deli nasledno všolani:

V I. mestno ljudsko šolo za dečke v licealnem poslopji:

- od mesta; hiše številke 1 do 13, dalje
od št. 234 do 314,
- celo poljansko predmestje,
- celo šentpetersko predmestje, in
- hiše v frančiškanskih ulicah.

V II. mestno ljudsko šolo za dečke v krakovskem predmestju:

- od mesta; hiše št. 13 do 234,
 - celo karlovsko predmestje,
 - Kurja vas,
 - Krakovo, Trnovo,
 - gradišno predmestje, in
 - razen hiš v frančiškanskih ulicah vse
druge hiše kapucinskega predmestja.
- To se rokodelskim mojstrom z pristav-

kom naznanja, da morajo svoje v rokodelsko
šolo ne sprejete, v omenjenih mestnih delih
stanujoče učence, ker se pripravljavna šola
19. septembra t. l. začne, uže 17. in 18.
septembra pri dotičnih šolskih vodstvih zaradi
sprejema oglašiti. (287—2)

Mestni magistrat v Ljubljani,
25. avgusta 1875.

Razglas.

Na deželnej realnej gimnaziji v Ptuj
se bode s početkom učnega leta 1875/6 nast-
vilo mesto učenika klasične filologije z nem-
skim učnim jezikom.

Prosilci za to mesto, s katerim je zdru-
žena letna plača 1000 gold. z aktivno do-
klado 200 gold. in pravico do petletnih do-
klad po 200 gold., naj svoje, s potrebnimi
spričevali predvidene prošnje najdalje do 10.
septembra 1875 pri deželnem odboru šta-
jerskem vložé.

Zmožnost, tudi v francosčini poučevati,
se posebno želi. Ako se zmožni prosilci ne
oglasijo, se bode služba z enim suplentom
namestila, in se zaradi tega tudi sposobni
suplente k natečaju vabijo.

(Natančneje v št. 197 „Slov. Nar.“)

V Gradcu, 27. avgusta 1875. (293—2)

Od deželnega odbora štajerskega.

Poštene in pridne

osobe, katere imajo veliko znancev, lahko dobé
dober zaslužek v stvari, ki se zmirom lahko prodaja.
Ponudbe naj se pošiljajo pod naslovom W. K.
1827 na ekspedicijo anons gosp. Rudolf Mosse,
Praga, Graben 14. (288—2)

Lekarna Piccoli.

**Anaterinova ustna voda in zobni
prašek.** Boljši, nego vsaka druga zobna voda
in zobni prašek, pravo sredstvo zoper zoboból
in ustne bolezni, zoper gnjilobo in majanje zob,
zoper differitis ali vnetico grla in skorbut,
prijetnega duha in okusa, krepi dalje zobno
meso, in je sploh neprimerljivo sredstvo za či-
stenje zob. Kedor ga enkrat poskusi, dal mu
bode gotovo prednost, vzlic vsim enakim izdel-
kom. 1 steklenica 60 kr., 1 škatlja 40 kr.

**Esprit de Cologne triple surfins
de Paris.** 1 flacon 20 kr.

Esprit dto. dto. de Reseda flacon 1 gld.

Esprit dto. dto. de Ylang-Ylang
flacon 1 gold.

Eliksir iz Kine in Koke. Najboljši do
sedaj znani želodečni likér. Pospešuje cirku-
lacijo in prebavljenje, ter različne organe in
ude z nova okrepi in oživi. 1 steklenica 80 kr.

Franz-ove esence za življenje. Gotovo
in skušeno sredstvo proti večini bolezni. Ve-
lika poraba je najboljše spričevalo. Vsaka go-
spodinja bode tako zdravilo pri hiši imela.
Cena steklenice z navodom, kako se rabi 10 kr.

Glycerin-Crème. je posebno izborna sred-
stvo zoper razpokane ustnice in kožo na rokah.
1 flacon 30 kr.

Lancaster-lilijna voda. Toaletni zaklad.
Specijalno, da se ohrani koža krasna, nježna
in mehka, se jej daje prednost pred vsemi
umivalnimi vodami, lepoticjem in lepotičnim
sredstvom, katera so čisto škodljiva. 1 stekle-
nica 1 gold. (132—93)

**Naročila se izvršujejo vračajo-
čoj se pošto proti poštnemu povzetju.**

Najvažnejšim iznajdbam novega časa se moj novo iznajdeni

Reform-izleček

kot najboljši črnilo vredno pridružuje s tem, da moj izleček lahko in zelo črno iz peresa
teče, ne plesnija, jeklenih in risalnih peres tudi pri večletni rabi ne poškoduje, se čez več
mesecev še lahko kopira, in je treba posodi pozneje le navadno vode dolivati, tako da tedaj
nikoli ne vsahnje.

Za 70 kr. eno

kancelijsko pisalno orodje

napolnjeno z Fritschvim Reform-izlečkom.

V dišavnih steklenkah za izvožno velja bokal 4 gold., maselje 1 gold.

Ferdinand Fritsch,

Dunaj, I. okraj, Schulerstrasse št. 20,

Fabrikant
kemično - tehničnih tvarin.

Podpisana tovarna strojev potrdi s tem, da se je Reform-izleček,
katerega nam je gosp. Ferd. Fritsch iz Dunaja poslal, glede njegove
rabe pri odtisku, kar čistoto in trpežnost zadene posebno izvrstno obnesel,
in se zaradi tega vsakemu posebno v porabo priporočiti more.
Na Dunaji, 30. septembra 1869.

Rudloff,

knjigovodja tovarne strojev za državne železnice.

Uže več časa dobivam od gosp. Ferd. Fritscha na Dunaji Re-
form-izleček, kateri zadostuje vsemu, kar se od dobrega črnila zahteva.
Preobširno bi bilo, izvanredne prednosti tega izlečka tu razlagati. Zado-
stovalo bode, ako se omeni, da je pri tukajšnjih krajevitih oblastnikih in
velikih napravah vpeljan, ter se vsaki dan višje priznava.

To potrjujem s tem tovarniku po vsej pravici.

V Berlinu, 31. januarja 1870.

Herman Roseno,

dvorni zalagavec Nj. Vel. kralja pruskega.

Z veseljem potrdim, da uže več let rabim izvrstno črnilo gosp.
Fritscha, in da se isto v vseh mojih pisarnah rabi. Bilo bi samo to že-
leti, da bi se ta praktična in koristna iznajdba še bolj razširila, ker je v
tej stroki zares najboljši, kar se je dozdaj kot črnilo zgotovilo.

Na Dunaji, 22. januarja 1873.

Jan. prof. Harrach.

Radi potrdimo s tem g. Ferd. Fritschu, da se njegov Reform-
izleček uže več let v naših pisarnah rabi, ter da vsem terjatvam najbolje
ustreza.

Na Dunaji, 26. februarja 1873.

Zastop zavarovalnega društva „Victoria“.

Zelo radi potrdimo s tem g. Ferd. Fritschu, da tako dobro
njegov črnilni izleček, kakor tudi njegova mjila iz solnénice vsem terjatvam
popolnem zadostuje, in smo mi s temi pripravki popolnem zadovoljni.

Strebersdorf pri Dunaji, 27. aprila 1873.

Graf Dionis Andrássy, m. p.

Grofinja Franja Andrássy, m. p.

Jaz in moja hči, ker oba zelo veliko piševa, sva vsakovrstna
črnila poskušala, in po triletnih skušnjah Reform-izleček gosp. Ferd.
Fritscha, Schulerstrasse 20, kot najboljši in najprijetnejši, posebno za
dopisovanje (ker se ne prijemlje) naša, misliva tudi v prihodnje pri njem
ostati in ga priporočava najbolje vsem, ki morajo ali hočejo veliko pisati.
Na Dunaji, 3. maja 1873.

August Friderik grof Marschall, m. p.

Švicarski glavni komisar za dunajsko svetovno izložbo izreka s
tem, da se je od g. Ferd. Fritscha, Schulerstrasse št. 20 na Dunaji na-
rejeno črnilo za kopiranje „Reform-izleček“ kot izvrstno potrdilo, in se
zato vsem najbolje priporočiti more.

Na Dunaji, 8. oktobra 1873.

H. Rieter.

Posebnost in izvrstnost črnilnih fabrikatov in toaletnih mjlilovih
fabrikatov gosp. F. Fritscha potrjuje po natančnej analitičnej in empi-
ričnej skušnji

V. Kletzinsky,
c. k. kemik deželne sodnje.

**Glavna zaloga pri g. Jan. Giontiniju
v Ljubljani, na glavnem trgu.**